

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เพราะว่าตั้งใจทำบุญไง เราตั้งใจทำบุญ มนุษย์สมบัตินะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เวลาเกิดมานี้เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ของมนุษย์” ความได้เป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติ.. ที่นี้มนุษย์สมบัติได้มาอย่างไรละ นี่ศีล ๕ ถ้ามีศีลนี้เป็นมนุษย์สมบัติ ถ้าไม่มีมนุษย์สมบัติ เห็นไหม เราตายไปเราเกิดเป็นอะไรละ เวรกรรมมันก็หมุนไปตามธรรมชาติของมัน

ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เวรกรรมมันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราได้มนุษย์สมบัติเพราะอะไร เพราะว่าเราทำบุญกุศล บุญกุศลนี้เป็นการเสียสละ ใครเป็นคนเสียสละละ เพราะใจเป็นอิสระ เวลาเกิดนะปฏิสนธิจิตมันไปเกิด เวลาปฏิสนธิจิต เวลาเกิดเป็นมนุษย์นี้ได้สถานะของมนุษย์มาเพราะอะไร เพราะเวรกรรม

นี่กัมมะพันธุ กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมดีกรรมชั่วไง พอกรรมดีกรรมชั่วเกิดมาแล้ว กรรมดีกรรมชั่วในปัจจุบัน ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์นะ คนมีจุดยืนสังคมสภาวะแวดล้อมมันเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องธรรมดาเลย เรามองเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยมากเลย แต่ถ้าจิตใจอ่อนแอ มันทนสภาวะสังคมบีบคั้นไม่ไหว เห็นไหม จิตใจเข้มแข็ง จิตใจอ่อนแอ

จิตใจเข้มแข็ง จิตใจอ่อนแอ มันเกิดมาจากไหน มันเกิดจากการตั้งสติ ทำสมาธิแล้วนั่งภาวนา เพราะปัญญาเกิดจากการภาวนาอย่างเดียว เวลาภาวนา เห็นไหม ถ้าจิตสงบปัญญามันจะเกิดขึ้นมา ปัญญาอย่างนี้ยังเป็นจินตมยปัญญาเพราะเรายังควบคุมไม่ได้ แต่ถ้าเรามีสติมีสมาธิขึ้นมา จนเกิดสติการควบคุมพาจิตออกทำงาน การออกทำงานของจิตนี้ภาวนามยปัญญา มันเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์ที่ทางโลกนี้ไม่เคยเห็นกันหรอก

สิ่งที่เคยเห็นกันมันเป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา พวกนักวิทยาศาสตร์ พวกนักวิจัยต่างๆ มันเป็นจินตมยปัญญาทั้งนั้น ในจินตมยปัญญาถ้ามีสมาธิมีปัญญาแล้ว จินตนาการมันเป็นการทำให้จิตเพริศแพร้วมาก แต่เพริศแพร้วขนาดไหนมันหลุดจาก

ฐานไปไง เพราะจินตนาการออกไปจากไหน? ออกไปจากจิต พอจินตนาการออกไปจากจิตมันจะกลับมาทำลายจิตได้ไหม เพราะมันออกไปจากใจ จิตนี้มันเป็นคนสร้างขึ้นมาเอง แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะมันย้อนกลับมา เห็นไหม นี่ภาวนามยปัญญาไม่ใช่จินตมยปัญญา

จินตมยปัญญาเป็นจินตนาการที่มีสมาธิ ฐิติ ฐิตใจที่อ่อนแอ จิตใจเข้มแข็ง จิตใจที่มีวุฒิภาวะ ความจินตนาการของเขาเพริศแพร้วมาก แต่ถ้าจินตนาการของเรา เราก็จินตนาการแต่ในสิ่งที่เราต้องการปรารถนา แต่ถ้าจิตมันเป็นอิสรภาพขึ้นมา มีมนุษย์สมบัติ เพราะมีใจกับกาย ร่างกายนี้เป็นสถานะของมนุษย์ แล้วเราต้องทำคุณงามความดีของเรา

ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ สมบัติของเราคืออะไร? สมบัติของเรา เห็นไหม สมบัติอย่างนั้นเป็นสมบัติสาธารณะ สมบัติที่เราแสวงหามา มันมีความจำเป็นไหม? จำเป็นมาก ถ้าไม่เป็นจำเป็นพระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่บัญญัติไว้ในธรรมวินัย เวลาพระบวชต้องมีปัจจัย ๔ มีบาตร..อาหาร มีไตรจีวร..เครื่องนุ่งห่ม ยารักษา..น้ำมูตรเน่า มีเรือนว่างเป็นที่อาศัย

แม้แต่บวชแล้วพระเรายังต้องมีปัจจัย ๔ เลย แล้วเราเป็นฆราวาส เราเป็นปุถุชนเราจะแสวงหาที่อาศัย เราไม่แสวงหาสิ่งนี้ได้อย่างไร แต่แสวงหามาเพื่อความดำรงชีวิตเห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงพระว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอฉันเพื่อความดำรงชีวิต แต่โลกเขากินเพื่อเกียรติ กินเพื่อกาม”

นี่เขากินเพื่อเกียรติ เขากินเพื่อกาม กินเพื่อดำรงชีวิต ให้อำนาจให้อำนาจมันทำให้เราทุกข์ยากใจ แต่ถ้าเราดำรงชีวิต พระเราต้องมีสติปัญญา ฉันทะเพื่อความดำรงชีวิตไว้เพื่ออะไร เพื่อแสวงหาสิ่งที่เป็นคุณงามความดีของเราจากภายใน นี่เราเป็นฆราวาสเราทำบุญของเราเพื่ออะไร เพื่อให้มีจุดยืนใจ ถ้าไม่ทำคุณงามความดีใจมันจะไหลไปตามโลก ถ้าเราไม่มีฝืนไว้จะไหลตามไปเลย แล้วจิตใจพอไหลไปแล้วมันจะไหลไปเรื่อยๆ เราพยายามฝืนทนมันแล้วทวนกระแส

ทางโลกจะคุยกันมากกว่าเราเกิดมาก็ทุกข์ยากแล้ว ทำไมเราต้องทุกข์ยากมากกว่านี้ อีก นี่ทำคุณงามความดี ก็เลสมันว่าเป็นทุกข์หมดละ แต่ถ้าจิตใจเราทำงานเป็นความเคยใจ เห็นไหม ก็เลสก็คือความเคยใจอันหนึ่ง แต่เราทำงานชำนาญ ทำงานเป็นปกติของเรา ถ้าเราไม่ได้ทำอะไรมันจะขาดตกบกพร่องไป นี่จิตมีจุดยืนแล้ว ถ้าจิตมีจุดยืนนะ คุณงามความดีของเรามีจุดยืน เราต้องทวนกระแส

ปลาเป็นจะว่ายทวนน้ำ ปลาตายมันจะลอยไปตามน้ำนะ ถ้าปลาเป็นเราทวนกระแสของเรา ทวนจนเป็นจริตนิสัย เป็นความพอใจของเรา นี่บุญกุศลของเราเพื่อจะสร้างต่อไปข้างหน้า มันไม่มีที่สิ้นสุดหรอก เพราะอะไร เพราะเรายังไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์มันจะถึงที่สุดของมัน

คูสิ เวลาพระอรหันต์ สอุปาทิเสสนิพพาน ทั้งที่มีชีวิตอยู่นี้แต่กิเลสไม่มี คูสิคูอย่าง พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์นะ แต่ยัง โคนเขาทูปตายเลย เห็นไหม สิ่งที่ยังมีชีวิตอยู่ ไม่มีกิเลสแต่โคนเขาทูปตาย นี่เหาะหนีไปได้ถึง ๓ หน แต่สุดท้ายแล้ว “อ้อ.. มันเป็นกรรมของเราเอง” ทั้งๆ ที่เป็นพระอรหันต์นะ ไม่มีกิเลสไม่มีสิ่งใดเลย ทำไมโคนเขาทูปตายเลย

นี่ไงเพราะเศษของกรรม สอุปาทิเสสนิพพาน เวลาตายแล้วใครหาร่องรอยไม่เจอแล้ว เพราะจิต นี่ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ภาราหะเว ปัญจักขันธา ขันธเป็นภาระ ธาตุ ๔ นี่เป็นภาระ คูสิ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย “ต้องพาอยู่พากิน อาศัยมัน ถ้ามันยังเข้มแข็งอยู่เราอาศัยอยู่กับมันได้ แต่วันไหนถ้าจิตถอดออกไป ถ้าถอนออกไปมันก็หมดอายุขัย มันก็ตายไป”

สิ่งที่ตายไป เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพานเพราะมันไม่มี ถ้าเราเป็นปุถุชนตายนะ ดวงจิตมันมี คูสิ คูอย่างภูติ ผี ปีศาจมันมี จิตวิญญูณมี ถ้าจิตเราออกจากร่างไปมันมีภพ มันมีสถานะ พอมีนี่มารมันยังควบคุมได้ มารมันยังดูแลได้ แต่ถ้าสิ้นกิเลสไปเพราะอะไร เพราะมันทำลายภพ ทำลายสถานะ ทำลายดวงจิตนี้เลย ทำลายหมด! มารถึงหาไม่ได้ มารหาไม่เจอ นี่ไงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้ายังไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์เราต้องพยายามทำคุณงามความดีของเรา

คุณงามความดีเป็นสมบัติของเราละ ศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจมันตกผลึกในหัวใจ ในเมื่อมันยังมีจิตวิญญาณอยู่ จิตวิญญาณในปฏิสนธิจิต จิตมันยังมีอยู่ คุณงามความดีนี้มันขับไปในทางที่ดี ถ้าคุณงามความดีของเรามันไม่มี มันก็ทำตามกิเลส

กิเลสคืออะไร กิเลสคือความเคยใจ ความเคยใจคือความพอใจของมัน ต้องการตามอำนาจของมัน แต่ถ้าเจตนาเป็นบุญกุศลละมันขัดใจใหม่ เห็นใหม่ มันไม่ทำตามความพอใจของมัน มันไม่ได้ตั้งใจเราก็ต้องพยายามทำของเรา ฟืนมันไป ฟืนความรู้สึกของเราคือฟืนกิเลส ถ้าฟืนกิเลสจนชำนาญเป็นร่องรอย มีโอกาสได้ทำ เราทำของเราไปบ่อยครั้งเข้า นี่บุญกุศลเกิดที่นี้ นี่สิ่งที่เป็นคุณงามความดี

มนุษย์ เห็นใหม่ ถ้ามนุษย์ไม่มีศีลธรรมก็ไม่ต่างกับสัตว์ สัตว์มันอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมัน สัตว์มันมีคุณงามความดีของมัน แต่มนุษย์เราถ้ามีศีลมีธรรมของเราทางโลก ไซ้! เวลาเราทำธุรกิจของเรา เราทำหน้าที่การงานของเราเราต้องทันโลก เราต้องมีการแข่งขัน อันนี้มันก็เป็นของเรา เห็นใหม่ คุณติคุณเวลาพระอรหันต์เจ้า ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าบอกว่า

“อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอรหันต์เจ้า”

พระอรหันต์เจ้านิ่งอยู่นะ อย่างพ่อแม่ดูการเคลื่อนไหวของลูกรู้หมดว่าลูกมันทำอะไรเป็นอย่างไร แต่พ่อแม่ก็นิ่งอยู่เพราะประสบการณ์ของลูกต้องน้อยกว่าพ่อแม่เป็นธรรมดา เพราะพ่อแม่ต้องผ่านโลกมามากกว่า กิริยาแสดงออกพ่อแม่รู้ทันหมดแหละ แต่พ่อแม่ก็ดูแลรักษาไว้เพราะเป็นลูกของเราไซ้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ความนิ่งอยู่ของจิต จิตที่เป็นพระอรหันต์เจ้า จิตที่นิ่งอยู่ เพราะพูดออกไปเขาไม่รู้กับเราได้ เขาจะว่าเราเป็นคนซื่อป้อ ไม่รู้อะไรเลย พูดออกมาได้อย่างไรเสียสละได้อย่างไร ของๆ เราจะให้เขาได้อย่างไร ให้ไปแล้วมันได้ประโยชน์อะไร แต่ถ้าจิตใจเขาเข้ามาถึงที่เดียวกันแล้ว ของเสียสละเป็นของเราเพราะสิ่งนี้เป็นวัตถุไซ้ใหม่

จิตใจ เห็นใหม่ คุณติคุณอย่างวัตถุ ข้าวของต่างๆ ในโลกมหาศาลเลย แต่ถ้าคนมีจิตใจที่เป็นธรรมนะ เขาเจือจางกัน เขาคุณแลกกัน เขาไม่เอารัดเอาเปรียบกันนะ โลกจะร่มเย็นเป็นสุขมาก แต่ถ้าจิตใจคนเอารัดเอาเปรียบนะ กักตุนไว้คนเดียว ของตัวเองคนเดียวแล้ว

คนอื่นเขาไม่ได้ใช้สอยกับเราเลย เพราะหัวใจมันคับแคบไป แต่ถ้าหัวใจเป็นธรรมแล้วเรา
เสียสละไปเป็นของเราๆ เพราะอะไร เพราะได้จากมือเราไปเขามีความยิ้มแย้มแจ่มใสก็
พอใจ เขามีความสุขนะ เขาคิดถึงเรา

นี่บุญของคนนะ คนไหนเป็นคนดีเรากลับอยากอยู่ใกล้คนดี คนไหนไม่ดี คนที่
เอาเปรียบ เราจะไม้อยากเข้าใกล้คนที่เอาเปรียบใครเลย เห็นไหม นี่เป็นของๆ เราเพราะ
ตรงนี้ไง เพราะการยอมรับของใจ นี่คืออำนาจวาสนา คือบารมี ถ้าบารมีมันเกิดขึ้นมา สิ่ง
นี้มันเป็นประโยชน์กับเรา เราฝืนทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา แล้วมันจะย้อนกลับมา
จากภายใน

ถ้าภายในจิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจที่มันเห็นแก่ตัวเวลานั่งสมาธิ ทำภาวนาเพื่อ
สร้างปัญญาขึ้นมา มันก็บีบคั้นเราเอง แต่ถ้าจิตใจเป็นสาธารณะมันเปิดกว้างอยู่แล้ว ถ้าเรา
นั่งสมาธิของเรา ทำปัญญาของเรา แล้วปัญญามันเกิดขึ้นมา นี่จิตใจสาธารณะมันไม่มี
อะไรข้องใจ มันไม่มีอะไรเบียดเบียนใคร มันย้อนกลับมาในตัวมันเอง เห็นไหม นี่
สติปัญญามันควบคุม แล้วพลังงานของจิตทวนกระแสเข้าไป ชำระกิเลสของเราเอง ไป
ถอดถอนในหัวใจของเรา

นี่คุณธรรมในพุทธศาสนาเรา ศาสนาทายาท.. เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าวางธรรมและวินัยไว้นี้ต้องการศาสนบุคคล ศาสนาทายาท ถ้ามันเกิดขึ้นมา คนๆ หนึ่ง
คู่มือเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาองค์เดียว เป็นครูของเทวดา
อินทร์ พรหม ทั้งหมด เทวดา อินทร์ พรหม เขาได้สถานะนั้นมา เขาได้สถานะเขาก็มี
ความสุขของเขา แต่เขาต้องหมดวาระของเขาเหมือนกัน ไม่มีสิ่งใดคงที่ตลอดไป ถ้าเขา
หมดวาระ เขาทำของเขาไม่ได้ เวลามาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมาฟัง
เทศน์เรื่องอะไร? ต้องอริยสัจ

ฟังเทศน์ เห็นไหม เพราะเขารู้อะไรละ นี่เทวดา อินทร์ พรหม ได้สถานะอย่างนั้น
เท่านั้นเลยๆ เขาก็ใช้เวลาของเขาหมดไป เราก็ได้สถานะมนุษย์ของเราขึ้นมา นี่หน้าที่การ
งานมันมีนะ เวลามนุษย์มันเป็นอย่างนี้ มนุษย์มันต้องมีอาหาร เทวดาของเขาเป็นทิพย์
หมด ทุกอย่างเป็นทิพย์หมด

ดูอย่างนรกอเวจีของเขา เวลาโดนทำร้ายโดนขนาดไหนด้วยกรรม แต่มันตายไม่ได้มันก็รวมขึ้นมาแล้วก็เป็นอย่างอื่น ก็โดนซ้ำโดนซ้ำ โดนซ้ำโดนซ้ำ นี่มันโดยทุกข์ แต่โดยบุญกุศลก็เหมือนกัน แต่ของเรามันโดยการอาหารเป็นคำข้าว ปัจจัยเครื่องอาศัยมันต้องแสวงหา ความแสวงหามันบีบคั้นมา ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ มนุษย์นี้มีโอกาสมากกว่าเขา เพราะมันมีสิ่งเตือนให้เราระลึกถึงตัวเองหลายชั้นหลายซ้อน

เรื่องร่างกายของมนุษย์ เรื่องความคิด เรื่องอำนาจวาสนา เราเทียบเคียงกันนะ เราไม่เสมอคนนั้น เราต่ำกว่าคนนั้น เราไม่ดีกว่าคนนั้น อันนี้เราคิดไง แต่ต่ำสูงมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่หัวใจเราสูงกว่า หัวใจเราดีกว่า แต่เราเสียสละมากกว่า แต่เขาว่าเขาสูง สูงนี้โดยทางต่ำของเขา เขาคิดว่าเขาได้ผลประโยชน์ของเขา เขาคือต่ำกว่าเรานะ แต่เราให้ค่าเราต่ำกว่าเขาเอง

แต่ถ้าเราจะไม่ให้ค่าต่ำกว่าใครเลย มันอยู่ที่หัวใจของเรา ถ้าพอเราเห็นแล้วเรามีปัญญารู้ทันมัน เราวางได้หมดแหละ เราประเสริฐตรงนี้ไง เราสูงสูงตรงนี้ไง เขาจะมีมาก มีน้อยมันจิตใจของเขา มันเรื่องของเขา แต่ถ้ามันเรื่องของเรา จิตใจของเรา เรื่องของเรา เราดูแลของเรา รักษาของเรา แล้วจิตใจของเรา เราพัฒนาของเรานี้เรารู้ของเรา.. สูงต่ำมันอยู่ที่นี้ สูงต่ำ เห็นไหม คุณ สูงต่ำมันอยู่ที่ความรู้สึกรู้ใจของเรา มันเป็นประโยชน์กับเรา เราเข้าใจได้ พอเข้าใจได้เราก็ก็นำคนอื่นได้

ศาสนทายาท ตัวเองเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรนรกก็จะอาศัย ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ของเราจะทำสิ่งใดไม่ได้เลย.. นี่มนุษย์สมบัติ เราทำความดีเพื่อเรา สิ่งที่เราเสียสละไปมาน้อย ขนาดไหนก็เป็นความดีของเราละ มันเป็นนามธรรมเข้ามาในหัวใจ มันก็จะมีที่พึ่งอาศัย ไม่เดือดร้อนจนเกินไปนัก

คนดี คนที่มีบุญกุศล จะตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ แต่ทำไมทุกข์ขนาดนี้ละ คนบ่นมากกว่าทำแต่คุณงามความดีแต่ทำไมมันทุกข์ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เพราะเรายึด แต่ถ้าเราเข้าใจตามความเป็นจริงมันก็มีสภาวะแบบนั้น คุณนาถบิณฑิก เศรษฐีสิ ขนาดว่าเขาเสียสละขนาดไหน แต่เวลากรรมเขามาต้องกินข้าวกับน้ำผักคองนะ แต่สุดท้ายแล้วเทวดา อินทร์ พรหม ส่งเสริมเขากลับมาเหมือนเดิม

นี่ไงคนเรามันต้องมีวิบากของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จิตได้สร้างบุญกุศลมา และบาปอกุศลมาทุกๆ ดวงใจ ทุกดวงจิตจะมีความบกพร่องมา เราต้องรักษาของเรา ถึงเวลาเรามีวิกฤตติในชีวิต เราจะต้องมีสติสัมปชัญญะ แล้วพาจิตใจของเราผ่านวิกฤตติอันนี้ไป ถ้ามันไม่มีวิกฤตติ ไม่มีความกระเสือกกระสนนี่ก็เป็นบุญของเรา เห็นไหม เราผ่านวิกฤตตินั้นไปเพราะอะไร นี่มันทดสอบจิตของเราไง ถ้าเรามีวิกฤตติแล้วเราไหลไปตามมัน ปัญหาอะไรก็ตามเราแก้ไขไปตามกิเลส แล้วมันก็เป็นกรรม มันก็เป็นวิบากต่อไปข้างหน้า

ถ้าเรารักษาของเรา ทำของเรา เห็นไหม พระอรหันต์ต้อง ๑ อสงไขย พระพุทธเจ้า ๔ อสงไขย พระอรหันต์ต้องแสนกัป การสร้างคุณงามความดีสืบต่อเนื่องกันไม่ขาดช่วงไป ชีวิตเราจะราบรื่นแล้วชีวิตเราจะมีจุดยืนของเรา แล้วเราภาวนาของเราจะเป็นประโยชน์กับเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง